

DOI No: <http://dx.doi.org/10.14225/Joh274>

İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME TÜRKÇE DERSİ OKUMA ETKİNLİKLERİNDE ÖĞRENME ORTAMLARI İLE KULLANILAN ARAÇ-GEREÇLERİN YETERLİLİĞİ*

Mesut GÜN**

Özet

Ülkemizde 2004 yılından bu yana geleneksel eğitim yaklaşımları terk edilerek yeni öğretim programları hazırlanmıştır. Yeni Türkçe Programı'nda belirlenen okuma becerilerini öğrencilere kazandırmak için eğitim ortamları ile kullanılacak araç-gereçlerin bu becerilerin sağlıklı ve yeterli düzeyde kazanımında çok önemli rol oynadığı birçok bilimsel araştırma ile belirlenmiştir.

Araştırmada ilköğretim ikinci kademe Türkçe dersi okuma etkinliklerindeki eğitim ortamları ile kullanılan araç-gereçlerin Yeni Türkçe Programı'na uygunluğu öğretmen görüşlerine göre belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma tarama modelinde betimsel bir çalışmadır.

Araştırma sonuçlarına göre Türkçe öğretmenlerinin % 89'u sınıfları fiziki ortam ile araç-gereçler yönüyle okuma etkinliklerine yeterince uygun bulmamaktadır. Türkçe öğretmenlerinin % 76'sı sınıflardaki öğrenci sayılarının okuma etkinliklerine uygun olmadığını belirtmektedir. Türkçe öğretmenleri; öğrencilerin özellikle görsel, işitsel duyularına hitap eden teknolojik araç-gereçlere okuma etkinliklerinde çok az yer vermektedir.

Araştırma verilerine göre sınıfların fiziki ortam ve araç-gereçler yönüyle geliştirilmesi, sınıflardaki öğrenci sayılarının azaltılması, öğretmenlere teknolojik araç-gereçleri sağlıklı kullanmaya yönelik uygulamalı hizmet içi eğitim verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: *Okuma eğitimi, Okuma etkinlikleri, Öğrenme ortamları, Okuma araç-gereçleri*

---

* Bu makale "Yapılandırmacı Eğitim Modeliyle İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Dersi Okuma Becerilerinin Kazandırılmasında Karşılaşılan Sorunların Analizi" başlıklı doktora tezinin verilerinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Dr., Başöğretmen, Türkçe Öğretmeni.

The Adequacy Of Learning Environment And Materials Used In Reading Activities In Turkish Lessons Of Second Grade Students At Primary Schools

Abstract

The traditional education curriculums were abandoned and the new teaching curriculums have been prepared in our country as well since 2004. Educational environment and materials which will be used have got a big role in the new Turkish curriculum in order to make students acquire the given reading skills in a proper and adequate level. This has been pointed out by the most scientific researches.

In this study, the appropriateness of the educational environment and materials (used in reading activities in the second grade students at primary school) to the new Turkish curriculum has been tried to determined by the opinions of the teachers. This is a descriptive work based on screening model.

According to the results of the study, % 89 of the Turkish teachers think that tools and the physical environment of classes are not appropriate enough for reading activities. 76 % of the Turkish teachers indicate that the number of the students in the classes are not conducive for effective reading activities. Turkish teachers use the technological devices less in reading activities that address to the students audio visual aids.

According to the results of the study, it is suggested that the physical environment of the classes should be modernized, the number of the students in the classes should be reduced, teachers should be trained on how to use new technological devices in their lessons.

Keywords: *Reading education, Reading activities, Learning environment, Reading material*

Giriş

Yeni Türkçe Eğitim Programı ve Öğrenme Ortamları

“Göz yoluyla algılanan işaret ve sembollerin beyin tarafından değerlendirilmesi ve anlamlandırılması süreci.”(Özbay, 2007: 4) şeklinde tanımlanan okumayı bir alışkanlık hâline getirmek ve okuma becerilerini üst düzeyde geliştirmiş bireyler yetiştirmek günümüz dünyasında giderek yaygınlaşmaktadır.

Türkçe eğitim ve öğretiminin ana alanlarından birisi olan okuma ile ilgili olarak Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda şu ifadelere yer verilmektedir:

Okuma, ses organları ve göz yoluyla algılanan işaret ve sembollerin beyin tarafından yorumlanarak değerlendirilmesi ve anlamlandırılması sürecidir. Okuma becerisi, öğrencinin farklı kaynaklara ulaşarak yeni bilgi, olay, durum ve deneyimlerle karşılaşmasını sağlar. Dolayısıyla bu beceri; öğrenme, araştırma, yorumlama, tartışma, eleştirel düşünmeyi sağlayan bir süreci de içine alır. Programda okuma becerisiyle, öğrencilerin günlük hayatlarında karşılaştıkları yazılı metinleri doğru, akıcı bir biçimde ve uygun yöntemleri kullanarak okuyabilmeleri, okuduklarını değerlendirip eleştirel bir bakış açısıyla yorumlayabilmeleri ve okumayı bir alışkanlık hâline getirebilmeleri amaçlanmıştır (MEB, 2006: 5).

Yeni Türkçe Programı'ndaki ifadelerden; okuma becerilerini üst seviyede geliştirmiş bireyler yetiştirmenin hedeflendiği anlaşılmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu'nun önce 1-5 ve daha sonra da 6-8. sınıflarda uygulamaya başladığı Yeni Türkçe Programı'nın okuma hedeflerine başarıyla ulaşılabilmesinde Türkçe dersi öğrenme ortamları ile araç-gereçlerin yeterli kullanımının çok önemli bir yeri olduğu birçok araştırmacı tarafından dile getirilmektedir:

Yapılandırmacı yaklaşımın öğrenme ve öğretme süreçleri tasarımı üzerindeki yansıması daha çok öğrenme kavramı üzerindedir. Öğrenme, bireyin niteliklerinde meydana gelen değişimi karşılamak üzere kullanılır. Ancak bu değişimin sağlanması, gerekli ortamın oluşturulması ön koşuluna bağlıdır. Bireyin öğrenme sürecini düzenlemek ve değişimine destek sağlamak adına yapılacak en önemli şey, öğrenme ortamının düzenlenmesidir. Bu kapsamda öğrenme ortamı, yapılandırmacı yaklaşıma uygun özelliklere sahip olmadıkça bireyde beklenen değişimin, yapılandırmacı yaklaşımın özelliklerine uygun olması olanaksızdır (Anagün, Acat ve Anılan, 2007: 479–480).

Yapılandırmacı eğitim modeline göre eğitim yapılan sınıflarla ilgili bir çalışmada yeni eğitim ortamlarının bazı özellikleri şu şekilde sıralanmaktadır:

1. Eğitim programı büyük konseptlere, genel becerilere vurgu yaparak bütünden parçaya doğru sunulur. Bütüncül yaklaşım çerçevesinde tematik üniteler, projeler, bir seferde birçok içerik alanları kullanılarak öğretimin uyumu sağlanır.

2. Okullar bir laboratuvar olarak görülür. Deneylerin, uygulamaların yapıldığı yer olarak değerlendirilir.

3. Eğitim programı değişmez değildir; yenilenebilir ve gerekirse her yıl değişebilir.

4. Ders içerikleri ağırlıklı olarak birincil kaynaklara, becerilere ve etkinliklere dayalıdır.

5. Geleneksel eğitimde tamamen ders kitaplarına bağlı kalınırken, yapılandırmacı bir sınıfta bunun tersine, ders kitabından ve alıştırmaya kitabından çok az faydalanılır; ağırlıklı olarak öğretmen ve öğrencilerin ürettikleri materyaller kullanılır.

6. Materyaller bireysel ve sınıf ihtiyacına uyumludur.

7. Sınıf ortamlarında uygulamalı, pratik ve doğal öğrenme gerçekleşir.

8. Eğitim programları bireysel gelişimleri tanıyan esnek yapıdadır. Öğretim noktasında çok daha kontrollüdür.

9. Gelişimsel yelpazenin ve eğitimin sonunda, öğrenciler başarılı ve problem çözücüdür.

10. Öğretmenler öğrenme için zaman çizelgesini oluşturabilirler.

11. Öğretmenler genellikle etkileşimli bir şekilde ders işlerler, öğrencilerle etkileşimli ortam oluştururlar.

12. Öğretmen ve öğrenciler arasında daha çok eşitlik duygusu hâkimdir.

13. Öğretmen, öğrencilerin fikir ve güvenlerini kazanmak için titiz davranır.

14. Sadece öğrencilerin bilgilerini yoklamak için soru sorulmaz, aynı zamanda öğrencilerin mevcut görüşleri bir sonraki derslerde kullanmak için de sorulur.

15. Öğrencilerin alternatif cevap vermeleri teşvik edilir.

16. Öğrencinin öğrenmesini değerlendirmek öğretim süreci içerisinde, iş esnasında yapılan gözlemlere, performansa bakılarak yapılır ve portfolyo değerlendirme şeklinde gerçekleşir.

17. Öğrenciler gelişimlerini görürler.

18. Zaman etkili kullanılır.

19. Öğrenciye anında dönüt verilir.

20. Öğrenme, gerçek yaşama hazırlık için değildir; yaşamın kendisidir.

21. Sınıflar teknoloji ile donanımlıdır, kalabalık değildir.

22. Öğretmen, öğrencilerin bulunduğu sınıfa değil; öğrenciler, öğretmenin bulunduğu sınıfa gelmelidir. Yani, okullarda Türkçe sınıfı, matematik sınıfı gibi sınıflar oluşturulmalı, her sınıfta ders için gerekli teknik donanım ve materyal standart olmalıdır (Tok, 2010: 36–37).

Listeden hareketle, Türkçe Öğretim Programı'nın başarıya ulaşabilmesinin eğitim ortamlarının fiziki koşullar ve teknolojik araç-gereçler açısından sağlıklı kullanımına bağlı olduğu söylenebilir.

Yeni programın hedefine ulaşılabilmesi için öncelikli engellerden birisinin olumsuz sınıf ortamları olabileceği ise konuyla ilgili bir diğer araştırmada şu şekilde ifade edilmektedir:

Yapılandırmacı yaklaşımın uygulanmasında en büyük engel kuşkusuz olumsuz sınıf ortamıdır. Ülkemizde birçok okulda normal öğretim yerine ikili öğretim yapılırken, sınıf mevcutlarının 40 ve bazı okullarda 60 kişi olduğu sınıflarda yapılandırmacı yaklaşımın etkili uygulandığını söylemek gerçekçi değildir. Son on yılda Millî Eğitim Bakanlığı eğitim ve öğretimin iyileştirilmesi için çok önemli adımlar atmış, hemen hemen bütün okullarda bilgi teknolojisi sınıflarını oluşturmuş ve en ücra yerlerde internet bağlantısını kurdurmaya çalışmıştır. Ancak bu gelişmelerin yeterli olmadığı bir gerçektir (Tok, 2010: 35).

Yeni Türkçe Öğretim Programı'nın hedeflerine ulaşılabilmesinde öğrenme ortamlarının uygun koşullara getirilmemesinin sakıncaları ise şöyle dile getirilmektedir:

“Yapılandırmacı yaklaşım, sınıfların fiziksel yapısından, öğretmenin öğrenme, öğretim ve sınıf içi rollerine kadar birçok köklü değişikliğin yapılmasını ister. Bu yaklaşımda sınıf çok önemlidir. Sınıf en kolay anlatımla öğretimin yapıldığı yerdir. Sınıfın fiziksel düzenlemesi, o sınıftaki öğretme faaliyetinin dinamiğini etkileyen bir unsurdur. Fiziki imkânlar, bilgilerin becerilerin tutum ve anlayışların kazandırılmasında etkili bir öğretim aracı olarak değerlendirilebilir. Ancak okullarda genel olarak tipik sınıf düzenlemesi yapılmaktadır. Sıralar ve masalar arka arkaya sıralanmakta, öğrencilerin yüz yüze iletişimlerinin olmadığı ortamlar oluşturulmaktadır. Böylesi bir ortamda öğretmen ve öğrencilerin görevlerini sürdürmeleri iletişim kopukluğuna neden olur. Dolayısıyla bir sınıfın planının hazırlanması öğrencilerin aktif ya da pasif olma durumlarının da belirleyicisi konumundadır” (Saban, 2005: 177).

Yapılandırmacı eğitim modeline dayanan Yeni Türkçe Öğretim Programı'nın hedefine başarıyla ulaşmasında eğitim ortamlarının bu niteliklere sahip olmasının büyük bir önem taşıdığı görülmektedir. Bu nedenle araştırmayla ilköğretim ikinci kademe Türkçe dersi okuma etkinliklerinde söz konusu niteliklerin sağlanıp sağlanmadığı belirlenmeye çalışılacaktır.

İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Dersi Okuma Dersleriyle İlgili Araç-Gereçlerin Önemi

Yapılan araştırmalar eğitim ve öğretim sürecinde araç-gereçlerin sağlıklı kullanılması ile öğrenci başarı arasında doğrusal bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bu nedenle öğretmenlerin araç-gereç kullanımına önem vermeleri ve bunları sağlıklı bir şekilde kullanmaları gerekmektedir.

Öğretimde araç-gereçlerden yararlanma, konunun daha etkili olarak sunulması, öğrenmeye açıklık getirilmesi, gözlem olanaklarının artırılması ve öğrencilerin birkaç duyu organına bir anda hitap edilmesi gibi fırsatları yaratmaktadır. Bunların yanı sıra araç-gereçlerin, öğrenme zamanından ekonomi sağladığı, öğrenmeyi bireyselleştirdiği, öğrenmenin niteliğini yükselttiği, öğretimi daha verimli ve zevkli kıldığı bilinmektedir.

Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu'nda okuma becerilerini geliştirmeye yönelik etkinliklerde kullanılacak araç-gereçler arasında; çalışma kâğıtları, dergi ve gazeteler, fotoğraf, resim, karikatür, grafik gibi görsel unsurlar, ders kitabı, öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitapları, ders kitabı dışındaki okuma kitapları, Türkçe sözlük, atasözleri ve deyimler sözlükleri, yazım kılavuzu gibi temel araçlar yer almaktadır. Bunların dışında sayılan bazı yöntem ve tekniklerin daha sağlıklı uygulanabilmesi için gerekli olan teknolojik özelliklere sahip televizyon, müzik seti, DVD ve VCD, bilgisayar, projeksiyon, tepegöz ile CD, kaset gibi araç gereçler de bulunmaktadır. Öğretmenlerin araç-gereçleri derslerinde kullanmalarına bazı araştırmalarda şu şekilde değinilmektedir:

Öğretim araç-gereçlerinin eğitim-öğretim açısından büyük öneme sahip olmasına karşın, öğretmenlerin bu araç-gereçlerden yeteri kadar yararlanamadıkları görülmektedir. Bunun temel nedenleri ise şöyle sıralanabilir (Biol ve Ergin, 2000; Demirel, 2001; Rıza, 2000; Uşun, 2000; Alkan, 2005):

1. Öğrenci ve öğretmen iletişiminin azalacağı düşüncesi,
2. Öğretmenlerin yeni görevler üstlenmek istememesi,
3. Öğrenme ve öğretme sürecinin mekanikleşeceği düşüncesi,
4. Öğretim araç-gereçlerinin öğretmenin yerini alacağı düşüncesi,
5. Öğretmenlerin öğretim araç-gereçleri kullanımına isteksizliği,
6. Öğretmenlere yardım edecek teknik eleman veya teknik uzmanın olmaması,
7. Öğretmenlerin öğretim araç-gereçleri hakkında az bilgiye ve kullanım yeteneğine sahip olmaması,

8. Öğretmenlerin teknolojik öğretim araç-gereçlerini kullanmak istememeleri,

9. Öğretim araç-gereçleri kullanımının öğretmenlerin kısa sürede niteliksizleşmesine, böylece kendilerini kötü hissetmelerine ve işlerinde yabancılaşmalarına sebep olacağı düşüncesi,

10. Öğretim araç-gereçleri kullanımı sonucu öğretmenler ve öğrenciler arasındaki yeni bir iletişim biçimi geliştirmenin zorunlu olmasına ve bunun için de yeterli kültür olmaması nedeni ile sürekli yan sorunlar ortaya çıkabileceği düşüncesi,

11. Öğretim araç-gereçlerinin kullanılmasıyla öğretmenlerin; önemlerinin azalacağını, işlerini kaybedeceklerini ve yeni görevleri üstleneceklerini düşünmeleridir.

Araştırmayla Türkçe öğretmenlerinin ilköğretim ikinci kademe Türkçe dersi okuma etkinliklerinde kullandıkları araç-gereçlerin kullanım sıklıkları belirlenecektir. Böylece Türkçe öğretmenlerinin araç-gereçleri eşit ve dengeli bir şekilde kullanıp kullanmadıkları, araç gereçlerin hangi gerekçelerle az kullanıldığı, bu durumun programın hedefini etkileme olasılığı üzerine durulacaktır. Bunlara geçmeden önce eğitim ve öğretimde araç-gereç kullanımıyla ilgili yabancı ve yerli bazı araştırmalara kısaca değinilecektir.

Eğitimde istenilen hedeflere ulaşabilmek için araç gereç kullanımının önemine değinen birçok yerli ve yabancı araştırmacı bu konuyla ilgili araştırmalar yapmaktadırlar. Yabancı bilim adamlarından Hu, Clark ve Ma, okullarda öğretmenlerin öğretim teknolojilerine karşı dirençli davrandıklarını belirtmişlerdir. Bunun sebebini de, hizmet öncesi eğitimlerinin yetersizliğine bağlamaktadırlar (Hu, Clark ve Ma 2003: 227–241); O'Donnell (1996) ise, bilgisayarların okullara girdiğini fakat sınıflara girmediğinin belirtmektedir. Bilgisayarın okullarda daha çok bilgisayar okur-yazarlığı, basit araştırmalar ve yönetim amaçlı kullanıldığını, sınıflarda ise öğretimi destekleyici olarak çok kullanılmadığını söylemektedir. Bunun nedeni olarak, öğretmenlerin bu teknolojileri dersleriyle nasıl bütünleştireceklerini bilememeleri gösterilmektedir. Demetriadis ve diğerleri (2003), öğretmenlerin kendi öğretim yöntemleri ile bilgi ve iletişim teknolojilerini bütünleştiremediklerini, bunu sağlamak için desteklenmeleri ve eğitilmeleri gereğini vurgulamaktadırlar (Aktaran: Gündüz ve Odabaşı, 2004: 44).

Konuyla ilgili çalışmalardan diğer bir tanesi, Ankara il merkezindeki ilköğretim okullarında yapılmış olan “İlköğretim Öğrencilerinin Bilgi

Teknolojilerinden Yararlanma Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma” başlıklı bir araştırmadır. Araştırma sonuçlarına göre okulda öğretmenlerin ders anlatırken kullandıkları araçlar incelendiğinde en çok tepegözü % 51,5 oranında kullandıkları ortaya çıkmıştır. Tepegözden sonra tahta % 33 sıklıkla derslerde kullanılmaktadır. Bilgisayar, televizyon, slayt makinesi, VCD gibi eğitsel araçların sınıf ortamında kullanılma oranları oldukça düşük düzeydedir (Erden ve Tor 2004: 125).

Uslu ve Kete'nin (2002) “İzmir ili MLO okullarında Biyoloji Derslerinde Teknoloji Uygulamalarının Etkililiği Üzerine Bir Araştırma” isimli çalışmalarının sonuçlarına göre, İzmir ili MLO biyoloji öğretmenleri genel olarak derslerinde araç-gereç kullanımının öğrenci başarısını, dersin ve öğretmenin verimliliğini artırdığı görüşünde olmakla beraber, eğitim teknolojisi uygulamalarının amacına ulaşabilmesi için öğretmenlerin teşvik edilmesi ve alt yapının oluşturulmasının gerekli olduğunu düşünmektedirler (Aktaran: Pala, 2006: 179).

Yabancı ve yerli bilim adamlarının, öğretmenlerin araç-gereç kullanımına yönelik bu saptamaları acaba ilköğretim ikinci kademe Türkçe dersi okuma etkinlikleri için de geçerli midir? Türkçe öğretmenleri de araç-gereç kullanımında yetersiz olduklarını düşünmekte ya da çeşitli sorunlar yaşamakta mıdır? Araştırmada bu sorunlar da açıklığa kavuşturulmaya çalışılacaktır.

Araştırmanın Problem Cümlesi

İlköğretim ikinci kademe Türkçe dersi okuma etkinliklerinde kullanılan öğrenme ortamları ve araç-gereçlerin yeterliliğiyle ilgili öğretmen görüşleri nelerdir?

Alt Problemler

1. İlköğretim ikinci kademe Türkçe dersi okuma etkinliklerinde kullanılan öğrenme ortamlarının yeterliliğiyle ilgili öğretmen görüşleri nelerdir?
2. İlköğretim ikinci kademe Türkçe dersi okuma etkinliklerinde kullanılan araç-gereçlerin yeterliliğiyle ilgili öğretmen görüşleri nelerdir?
3. İlköğretim ikinci kademe Türkçe dersi okuma etkinliklerinde kullanılan sınıflardaki öğrenci sayılarının Türkçe Öğretim Programı'na uygunluğuyla ilgili öğretmen görüşleri nelerdir?

4. İlköğretim ikinci kademe Türkçe dersi okuma etkinliklerinde kullanılan araç-gereçlerin daha etkili kullanımına yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı, ilköğretim ikinci kademe Türkçe dersi okuma etkinliklerinde kullanılan eğitim ortamları ile araç-gereçlerin yeterliliğiyle ilgili sorunları belirleyip analiz etmektir.

Araştırmanın Sayıtları

1. Çalışma sırasında uygulanan ölçeklere öğretmenlerin içtenlikle cevap verdikleri
2. Araştırma sırasında elde edilen bilgilerin ilköğretim ikinci kademe Türkçe dersi okuma etkinliklerinde kullanılan eğitim ortamları ile araç-gereçlerin yeterliliğinin belirlenip analiz edilmesine katkı sağladığı
3. İlköğretim ikinci kademe Türkçe dersi okuma etkinliklerinde kullanılan eğitim ortamları ile araç-gereçlerin yeterliliğinin belirlenip analiz edilmesinde ön yargıdan uzak nesnel bir yaklaşımın benimsenmiş olması

Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma ilköğretim ikinci kademe Türkçe dersi okuma etkinliklerinde kullanılan eğitim ortamları ile araç-gereçlerin kullanımıyla sınırlıdır.
2. Araştırma ilköğretim ikinci kademe görevli Türkçe öğretmenleri ile sınırlıdır.
3. Araştırma MEB'e bağlı resmî okullarla sınırlı tutulmuştur.

Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren ve örnekleme ile örneklemin seçim şekli üzerinde durulmuştur. Verileri toplamak amacıyla kullanılan ölçme araçları tanıtılmış, söz konusu araçların nasıl geliştirildiği ve verilerin nasıl elde edildiği üzerinde durulmuştur. Son bölümde ise elde edilen verilerin analizi üzerinde durulmuştur.

Araştırmanın Modeli

Araştırma ilköğretim ikinci kademe Türkçe dersi okuma derslerinde kullanılan eğitim ortamları ile araç-gereçlerin yeterliliğine ilişkin öğretmen

görüşleri doğrultusunda değerlendirmek amacıyla yapılan tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2005: 77). Bu tür araştırmalarda bir durumu etkilemeden olduğu şekliyle betimlemenin esas olduğu söylenebilir.

Araştırmanın amacı, Türkçe dersi okuma etkinliklerinde kullanılan eğitim ortamları ile araç-gereçlerin yeterliliğine ilişkin öğretmen görüşlerini olduğu gibi betimlemek, herhangi bir değiştirme yapmadan var olan şekliyle ortaya koymak olduğundan tarama modeli seçilmiştir.

Araştırmanın amacına ulaşmak ve araştırma sorularını çözüme kavuşturmak için tarama modeli türlerinden de genel tarama modeli seçilmiştir. Genel tarama modelleri çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2005: 79). İlköğretim ikinci kademe Türkçe derslerindeki öğrenme ortamları ile kullanılan araç-gereçleri en iyi bilenlerin Türkçe öğretmenleri olduğu söylenebilir. Bununla birlikte Türkçe öğretmenlerinin tamamına ulaşmak mümkün olmadığından evren hakkında genel bir bilgiye sahip olabilmek için evrenden yansız seçilen bir grup öğretmenin düşüncesi değerlendirilmiştir. Araştırma bu yönüyle, nicel araştırma desenlerinden tarama modelinde betimsel bir çalışmadır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Adana ili ilçeleri Seyhan, Çukurova, Yüreğir'de ilköğretim okullarında görevli olan Türkçe öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada veriler, nicel veri toplama yöntemleriyle gerçekleştirilmiştir.

Veriler İçin Oluşturulan Örneklem

Nicel verilerin elde edildiği örneklem için, olasılığa dayalı küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Küme örnekleminin de "oransız" şekli tercih edilmiştir. Çalışma evreni, içinde çeşitli elemanları olan benzer amaçlı kümelerden oluştuğundan bu yöntemin seçildiği söylenebilir. Evrendeki bütün kümelerin tek tek eşit seçilme şansına sahip oldukları durumda yapılan örnekleme küme örnekleme denir (Karasar, 2005: 114).

Örneklemin sayısı kadar küme yansız bir şekilde, yansız numaralar tablosu kullanılarak seçilmiştir. Yani yansız küme örnekleme yoluyla 198

okuldan 87 okul belirlenmiştir. Bu ilköğretim okullarındaki Türkçe öğretmenlerini bulup seçme işlemi yapılmıştır. Bu kapsamda da 140 Türkçe öğretmeninden anket yoluyla veri toplanmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın genel amacına yönelik alan yazın taraması yapılmış, uzman görüşleri de alınarak ölçekler geliştirilmiştir. Daha sonra geliştirilen anketin pilot uygulaması yapılmış, alınan dönütler doğrultusunda ölçme araçlarının dil geçerliği sağlanarak ölçme araçlarına son şekli verilmiş, belirlenen örneklem doğrultusunda veriler toplanmıştır. Elde edilen nicel veriler betimsel istatistik teknikleri (frekans ve yüzde) kullanılarak incelenmiştir. Araştırma konusuyla ilgili verilerin analizi sonucu elde edilen bulgular yazılmıştır. Araştırma verilerinin analiziyle ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlara yönelik önerilerin yazılmasıyla araştırma süreci tamamlanmıştır.

Araştırmada veriler, araştırmanın amacına ve alt amaçlarına uygun olarak daha önce de belirtilen süreç dikkate alınarak ve uzman görüşleriyle geliştirilen anket kullanılarak toplanmıştır.

Verilerin Toplanması

Bu bölümde, ilköğretim okullarının 6, 7 ve 8. sınıflarında Türkçe derslerini yürüten 140 Türkçe öğretmenine anket uygulanması yoluyla gerçekleştirilen veri toplama süreci yer almaktadır.

Verilerin Çözümlemesi

Anketlerin uygulanması sonucunda elde edilen nicel veriler SPSS-Windows 11,5 paket programıyla araştırmanın alt amaçları doğrultusunda istatistiksel olarak analiz edilmiştir.

Araştırmanın alt amaçları mevcut durumun belirlenmesine yönelik betimsel nitelikte sorular olduğundan nicel verilerin analizinde betimsel istatistik tekniklerinden frekans ve yüzde hesaplaması kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar ise tablolarla sunulurken verilerin çözümlemesi yapılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde sınıflardaki fiziki ortam ile araç-gereçlerin okuma etkinliklerine uygunluğu, sınıflardaki öğrenci sayılarının yeni Türkçe Dersi Öğretim Programı'na uygunluğu, öğretmenlerin programdaki okuma

becerilerine yönelik araç-gereçleri kullanım sıklığı, öğretmenlerin okuma becerilerini geliştirmeye yönelik yeterince araç-gereç kullanamama sebepleri, öğretmenlerin Türkçe Dersi Öğretim Programı ile Öğretmen Kılavuz Kitabı'nın okuma etkinliklerine uygunluğuyla ilgili bulgular elde edilmiş ve tablolar halinde sunulmuştur.

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenler cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, mesleki kıdem, mezun olunan okul türü ve bölüm ile derslerine girdikleri sınıfların ortalama mevcudu açısından incelenmiş, elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Öğretmenlerin cinsiyete göre dağılımı Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kadın	86	61.4
Erkek	54	38.6
Toplam	140	100

Tablo 1'de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğretmenlerin % 61,4'ü kadın, % 38,6'sı ise erkektir. Toplam öğretmen sayısı ise 140'tır. Tablo 1'den araştırma evrenini oluşturan Türkçe öğretmenlerinin çoğunluğunun bayan olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşa göre dağılımı Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmenlerin Yaşa Göre Dağılımı

Yaş	f	%
20-25	14	10
26-30	36	25.8
31-35	52	37.2
36-40	21	15
41-45	6	4.2
46 ve üstü	11	7.8
Toplam	140	100

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin % 10'unun 20-25, % 25,8'inin 26- 30, % 37,2'sinin 31- 35, % 15'inin 36- 40, % 4,2'sinin 41-45 ve % 7,8'sinin 46 ve üstünde yaşa sahip olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenler içinde en yüksek oranı 31-35 yaş arasındaki öğretmenler oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğrenim durumuna göre dağılımı Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmenlerin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı

Öğrenim durumu	f	%
Lisans	124	88.6
Yüksek Lisans	14	10
Doktora	2	1.4
Toplam	140	100

Tablo 3'e göre, öğretmenlerin % 88,6'sı lisans mezunu, % 10'u yüksek lisans mezunu, % 1,4'ü ise doktora mezunudur. Türkçe öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun lisans mezunu, daha az bir bölümünün yüksek lisans mezunu olduğu, çok az bir kısmının ise doktora programından mezun Türkçe öğretmeni olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki kıdeme göre dağılımı Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmenlerin Mesleki Kıdeme Göre Dağılımı

Mesleki kıdem	f	%
0-5 yıl	23	16.4
6-10 yıl	64	45.7
11-15 yıl	26	18.6
16-20 yıl	15	10.7
20'den fazla	12	8.6
Toplam	140	100

Tablo 4 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin % 16,4'ünün 0-5 yıllık, % 45,7'sinin 6-10 yıllık, % 18,6'sının 11-15 yıllık, % 10,7'sinin 16-20 yıllık ve % 8,6'sının 20 yıldan fazla hizmet süresine sahip görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin ortalama % 62'sinin 1–10 yıllık öğretmenlerin oluşturduğu, dolayısıyla örnekleme yer alan öğretmenlerin çoğunluğunun genç öğretmenlerden oluştuğu belirtilebilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mezun olunan okul türüne göre dağılımı Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Öğretmenlerin Mezun Olduğu Okul Türüne Göre Dağılımı

Mezun olunan okul türü	f	%
Eğitim Enstitüsü	14	10
Eğitim Fakültesi	77	55
Fen Edebiyat Fakültesi	49	35
Toplam	140	100

Tablo 5'e göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin % 55'i eğitim fakültesi mezunudur. Öğretmenlerin % 35'i ise fen-edebiyat fakültesinden, % 10'u ise eğitim enstitüsünden mezun olmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mezun oldukları bölümlere göre dağılımı Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Öğretmenlerin Mezun Olduğu Bölüme Göre Dağılımı

Mezun olunan bölüm	f	%
Türkçe Öğretmenliği	59	42.2
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği	28	20
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü	48	34.3
Almanca Bölümü	2	1.4
Fransızca Bölümü	1	0.7
Fransızca Öğretmenliği	2	1.4
Toplam	140	100

Tablo 6 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin 42.2'lik çoğunlukla Türkçe öğretmenliği mezunudur. İkinci sırada % 34,3'lük çoğunlukla Türk Dili ve Edebiyatı bölümü mezunları, üçüncü sırada ise % 20 ile Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği bölümü mezunları yer almaktadır. Bunların yanında % 1,4'lük oranda Almanca bölümü ve Fransızca öğretmenliği mezunu öğretmenler ile % 0,7'lik oranla Fransızca bölümünden mezun

öğretmenler bulunmaktadır. Genel olarak yüzdelik dilimin sadece % 42.2'lik bölümünün Türkçe öğretmenliği mezunu olmasından hareketle; ilköğretim okullarında Türkçe öğretmeni olarak çalışan öğretmenlerin içinde Türk Dili ve Edebiyatı ve öğretmenliği bölümü mezunlarının önemli bir oran oluşturduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin derslerine girdikleri sınıfların öğrenci mevcutlarına göre dağılımı Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Öğretmenlerin Ortalama Sınıf Mevcutlarına Göre Dağılımı

Sınıf mevcudu	f	%
21–30	50	35.7
31–40 öğrenci	73	52.2
41–50 öğrenci ve üstü	15	10.7
51 öğrenci ve üstü	2	1.4
Toplam	140	100

Tablo 7'ye göre, öğretmenlerin % 52,2'si 31–40 ortalama öğrenci sayısına, % 10,7'si 41–50 öğrenci sayısına, % 1,4'ü ise 51 öğrenci ve üstü sayısıyla toplamda ortalama % 65'lik oranla kalabalık sınıflarda derslerini işlemektedir. Tabloya göre öğretmenlerin sadece % 35,7'lik bölümü 21–30 öğrenci sayısına sahip sınıflarda ders işleyebilmektedir. İlköğretim ikinci kademe Türkçe dersi okuma becerilerinin sağlıklı işlenebilmesi için ortalama 20 kişilik sınıflara ihtiyaç duyulduğu düşünülürse; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunun öğrenci sayıları açısından kalabalık ve sağlıklı ortamlarda derslerini işlemek zorunda kaldıkları anlaşılmaktadır.

Türkçe öğretmenlerinin sınıflarındaki fiziki ortam ile araç-gereçlerin okuma etkinliklerine uygunluğuyla ilgili görüşlerinin dağılımı Tablo 8'da sunulmuştur.

Tablo 8. Öğretmenlerin Sınıflarındaki Fiziki Ortam İle Araç-Gereçlerin Okuma Etkinliklerine Uygunluğuyla İlgili Görüşlerinin Dağılımı

Sınıfların fiziki ortamı ile araç-gereçlerinin etkinliklere uygunluğu	f	%
Hiç	32	22.9
Çok az	45	32.1
Biraz	47	33.6

Çoğunlukla	10	7.1
Tamamen	6	4.3
Toplam	140	100

Tablo 8'e göre öğretmenlerin % 33,6'sı sınıfların fiziki ortam ile araç-gereçler yönüyle yapılandırmacı okuma etkinliklerine biraz uygun olduğunu, % 32,1'i çok az uygun olduğunu, % 22,9'u ise hiç uygun olmadığını belirtmektedir. Öğretmenlerin % 7,1'i çoğunlukla, % 4,3'ü ise tamamen uygun bulmaktadır. Bu sonuca göre öğretmenlerin % 89'luk çoğunluğu sınıfların fiziki ortam ile araç-gereçler yönüyle yapılandırmacı okuma etkinliklerine yeterince uygun olmadığını düşünmektedir. Bu durum önemle üzerinde durulması gereken bir sonuç olarak görülebilir; çünkü yeni Türkçe Programı'nın başarıya ulaşabilmesi için sınıfların fiziki ortamlarıyla araç-gereçlerin yeterli düzeyde olmasının önemli olduğu daha önce araştırmanın kuramsal çerçeve başlığında işlenmiştir. Ayrıca bu sonuçlara göre MEB'e bağlı devlet okullarının hem fiziki ortam hem de araç-gereçler bakımından yeni Türkçe Öğretim Programı okuma etkinliklerine uygun duruma getirilmesinde yarar bulunduğu söylenebilir.

Türkçe öğretmenlerinin sınıflarındaki öğrenci sayılarının okuma etkinliklerine uygunluğuyla ilgili görüşlerinin dağılımı Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9. Öğretmenlerin Sınıflarındaki Öğrenci Sayılarının Okuma Etkinliklerine Uygunluğuyla İlgili Görüşlerinin Dağılımı

Öğrenci sayılarının etkinliklere uygunluğu	f	%
Hiç	35	24.3
Çok az	28	20
Biraz	44	31.4
Çoğunlukla	26	19.3
Tamamen	7	5
Toplam	140	100

Tablo 9'a göre öğretmenlerin % 31,4'ü sınıflardaki öğrenci sayılarının okuma etkinliklerine biraz uygun, % 20'si çok az uygun, % 24,3 ise hiç uygun olmadığını belirtmektedir. Öğretmenlerin % 19,3'ü çoğunlukla, % 5'i ise tamamen uygun bulmaktadır. Buna göre Türkçe öğretmenlerinin % 76'sı sınıflardaki öğrenci sayılarının okuma etkinliklerine uygun olmadığını belirtmektedir. Bu nedenle sınıflardaki öğrenci sayılarının ilköğretim ikinci

kademe Türkçe dersi okuma etkinliklerine yönelik derslerin sağlıklı bir şekilde işlenmesine engel oluşturduğu görülmektedir. Sınıflardaki öğrenci sayılarının azaltılarak sınıfların etkinlikleri sağlıklı bir şekilde işlemeye uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

Türkçe öğretmenlerinin Türkçe Dersi Öğretim Programı ile Öğretmen Kılavuz Kitabı'nın uygunluğuyla ilgili görüşlerinin dağılımı Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Öğretmenlerin Türkçe Dersi Öğretim Programı ile Öğretmen Kılavuz Kitabının Uygunluğuyla İlgili Görüşlerinin Dağılımı

Türkçe programıyla öğretmen kılavuz kitabının uyumlu olması	f	%
Hiç	1	0.7
Çok az	9	6.4
Biraz	27	19.3
Çoğunlukla	88	62.9
Tamamen	15	10.7
Toplam	140	100

Tablo 10'a göre öğretmenlerin % 62,9'luk çoğunluğu Türkçe Dersi Öğretim Programı ile Öğretmen Kılavuz Kitabı'nı okuma etkinlikleri bakımından birbirine çoğunlukla uyumlu, % 10,7'sinin ise tamamen uyumlu gördüklerini belirtmektedir. Öğretmenlerin % 19,3'ü biraz; % 6,4'ü çok az uyumlu bulmakta, % 0,7'si ise hiç uyumlu bulmamaktadır. Buna göre öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu Türkçe Öğretmen Kılavuz Kitaplarını yeni programın okuma etkinliklerine uygun bulmaktadır. Sonuçlara göre öğretmenler, kılavuz kitaplarla yeni programın uyumunu yeterli görmektedir.

Türkçe öğretmenlerinin Okuma Etkinliklerine Yönelik Araç-Gereçleri Kullanım Sıklığıyla ilgili görüşlerinin dağılımı Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11. Öğretmenlerin Programdaki Okuma Etkinliklerine Yönelik Araç-Gereçleri Kullanım Sıklığıyla İlgili Görüşlerinin Dağılımı

Okuma araç-gereçleri	Hiç	Nadiren	Bazen	Sık sık	Her zaman	Toplam
	f	f	f	f	f	f
	%	%	%	%	%	%

Öğretmen Kılavuz Kitabı	2 1.4	4 2.9	7 5	16 11.4	111 79.3	140 100
Ders Kitabı	0 0	2 1.4	3 2.1	25 17.9	110 78.6	140 100
Öğrenci Çalışma Kitabı	0 0	2 1.4	5 3.6	15 10.7	118 84.3	140 100
Çalışma Kâğıtları	4 2.9	15 10.7	47 33.6	49 35	25 17.8	140 100
Dergi	19 13.6	42 30	62 44.3	14 10	3 2.1	140 100
Gazete	10 7.1	49 35	67 47.9	11 7.9	3 2.1	140 100
Okuma Kitapları	0 0	13 9.3	44 31.4	49 35	34 24.3	140 100
Türkçe Sözlük	1 0.7	0 0	14 10	41 29.3	84 60	140 100
Deyimler Sözlüğü	0 0	0 0	20 14.3	46 32.8	74 52.9	140 100
Yazım Kılavuzu	0 0	1 0.7	27 19.3	38 27.1	74 52.9	140 100
Görseller	4 2.9	16 11.4	52 37.1	47 33.6	21 15	140 100
Müzik Seti, DVD, VCD	60 42.8	34 24.3	28 20	14 10	4 2.9	140 100
Bilgisayar	35 25	43 30.7	40 28.6	17 12.1	5 3.6	140 100
Projeksiyon	38 27.1	27 19.3	32 22.9	26 18.6	17 12.1	140 100
Tepegöz	102 72.8	20 14.3	11 7.9	6 4.3	1 0.7	140 100
CD, Kaset	41 29.3	36 25.7	36 25.7	27 19.3	0 0	140 100

Tablo 11'e göre öğretmenlerin programdaki okuma etkinliklerine yönelik araç gereçlerden (her zaman ve sık sık toplamlarıyla) en çok ders kitaplarını (% 98), öğrenci çalışma kitabını (% 95), öğretmen kılavuz kitabını (% 90) kullandıkları görülmektedir. Öğretmenlerin en az kullandıkları araç-gereçlerin ise tepegöz (% 7), gazete (% 14), dergi (% 17), müzik seti (DVD, VCD) (% 18), CD, Kaset (% 19,3) ve bilgisayar (% 22) şeklinde sıralanmaktadır. Bu sonuçlardan öğretmenlerin eski programda da sıklıkla kullanılan ders kitapları, öğrenci çalışma kitapları gibi okuma araç-gereçlerini çok sık kullanıp öğrencilerin özellikle görsel, işitsel duyularına da hitap eden teknolojik araç ve gereçlere çok az yer vermektedirler. Öğretmenlerin ayrıca gazete ve dergi gibi öğrencilere okuma sevgi ve alışkanlığı kazandırabilecek araç-gereçlere derslerinde yeterince yer vermemelerinin dikkat çekici olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin teknolojik araç-gereçler ile öğrencilere okuma sevgi ve alışkanlığı kazandıracak araç-gereçlere derslerinde daha sık yer vermelerinde yarar bulunabileceği belirtilebilir.

Türkçe öğretmenlerinin Okuma Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Yeterince Araç-Gereç Kullanamama Sebepleriyle ilgili görüşlerinin dağılımı Tablo 12'de sunulmuştur.

Tablo 12. Öğretmenlerin Okuma Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Yeterince Araç-Gereç Kullanamama Sebepleriyle İlgili Görüşlerinin Dağılımı

Yeterince araç-gereç kullanamama sebepleri	f	%
Araç-gereç eksikliği	35	25
Araç-gereç kullanmada bilgi eksikliği	16	11.5
Araç gerece ihtiyaç duyulmaması	6	4.2
Sınıf mevcudunun fazla olması	43	30.7
Okulların donanım eksikliği	40	28.6
Toplam	140	100

Tablo 12'ye göre öğretmenlerin öğrencilerin okuma becerilerini geliştirmeye yönelik yeterince araç-gereç kullanmama sebepleri sıklığına göre sınıf mevcudunun fazla olması (% 30,7), okulların donanım eksikliği (% 28,6), okulların araç-gereç eksikliği (% 25) ve öğretmenlerin araç gereç kullanmada bilgi eksikliği (% 11,5) şeklinde sıralanmaktadır. İlköğretim ikinci kademe Türkçe dersi okuma becerilerinin sağlıklı bir şekilde geliştirilebilmesi için

yukarıda sıralanan sorunların en kısa sürede çözümlenmesinin bir gereklilik olduğu söylenebilir. Ayrıca son sırada yer almasına rağmen öğretmenlere araç-gereçleri derslerinde başarıyla kullanabilmeye yönelik eğitimler verilmesinde yararlar bulunabileceği belirtilebilir.

Türkçe öğretmenlerinin Okuma Etkinlikleri Araç-Gereçlerini Daha İyi Kullanabilmek İçin Hizmet İçi Eğitim Alma Gereksinimiyle ilgili görüşlerinin dağılımı Tablo 13'te sunulmuştur.

Tablo 13. Öğretmenlerin Okuma Etkinlikleri Araç-Gereçlerini Daha İyi Kullanabilmek İçin Hizmet İçi Eğitim Alma Gereksinimiyle İlgili Görüşlerinin Dağılımı

Öğretmenlerin hizmet içi eğitim gereksinimleri	f	%
Hiç	17	12.1
Çok az	30	21.4
Biraz	52	37.3
Çoğunlukla	31	22.1
Tamamen	10	7.1
Toplam	140	100

Tablo 13'e göre öğretmenlerin % 37,3'ü okuma etkinliklerini öğrencilere daha iyi kavratılabilmek için hizmet içi eğitime biraz, % 21,4'ü çok az gereksinim duyduklarını, % 12,1'i ise hiç gereksinim duymadıklarını belirtmektedir. Öğretmenlerin % 22,1'i çoğunlukla, % 7,1'i ise tamamen hizmet içi eğitime gereksinim duymaktadır. Sonuçların öğretmenlerin, okuma etkinliklerini öğrencilere daha iyi kavratılabilmek için hizmet içi eğitime gereksinim duyma konusunda kararsız kaldıkları ya da hizmet içi eğitim alma gereksinimine eğilimli olduklarını gösterdiği söylenebilir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın sonuçlarına göre (Tablo 8) öğretmenlerin % 89'u sınıfların fiziki ortam ile araç-gereçler yönüyle okuma etkinliklerine yeterince uygun olmadığını düşünmektedir. Bu sonuca göre MEB'e bağlı devlet okullarının hem fiziki ortam hem de araç-gereçler bakımından okuma etkinliklerine uygun duruma getirilmesi gerekmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre (Tablo 9) öğretmenlerin % 76'sı sınıflardaki öğrenci sayılarının okuma etkinliklerine uygun olmadığını belirtmektedir. Buna göre sınıflardaki öğrenci sayıları, derslerin sağlıklı bir şekilde işlenmesine engel oluşturmaktadır. Sınıflardaki öğrenci sayılarının azaltılarak etkinlikleri sağlıklı bir şekilde işlemeye uygun hale getirilmesinde yarar bulunmaktadır.

Araştırma verilerine göre (Tablo 10) öğretmenlerin % 74'ü Türkçe Dersi Öğretim Programı ile Öğretmen Kılavuz Kitabı'nı okuma becerileri bakımından birbirine uyumlu bulmaktadır. Bu sonuca göre, Türkçe Öğretmen Kılavuz Kitapları'nın yeni programın okuma etkinliklerine Türkçe öğretmenlerince uygun bulunduğu görülmektedir.

Araştırma verilerine göre (Tablo 11) öğretmenlerin programdaki okuma etkinliklerine yönelik araç gereçlerden (her zaman ve sık sık toplamlarıyla) en çok ders kitaplarını (% 98), öğrenci çalışma kitabını (% 95), öğretmen kılavuz kitabını (% 90) kullandıkları görülmektedir. Öğretmenlerin en az kullandıkları araç-gereçlerin ise tepegöz (% 7), gazete (% 14), dergi (% 17), müzik seti (DVD, VCD) (% 18), CD, Kaset (% 19,3) ve bilgisayar (% 22) olduğu görülmektedir. Bu sonuçlardan öğretmenlerin eski programda da sıklıkla kullanılan ders kitapları, öğrenci çalışma kitapları gibi okuma araç-gereçlerini çok sık kullanmalarına rağmen; öğrencilerin özellikle görsel, işitsel duyularına hitap eden teknolojik araç-gereçlere çok az yer verdikleri anlaşılmaktadır. Öğretmenler, gazete ve dergi gibi öğrencilere okuma sevgi ve alışkanlığı kazandırabilecek araç-gereçlere derslerinde yeterince yer vermemektedir. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin yeni Türkçe Öğretim Programı'ndaki okuma becerilerine yönelik yeni araç-gereçler ve bunların sağlıklı kullanım yöntemleri hakkında etkili hizmet içi eğitimlerden geçirilmeleri yarar sağlayabilir.

Araştırma verilerine göre (Tablo 12) öğretmenlerin öğrencilerin okuma becerilerini geliştirmeye yönelik yeterince araç-gereç kullanamama sebepleri sınıf mevcudunun fazla olması (% 30,7), okulların donanım eksikliği (% 28,6), okulların araç-gereç eksikliği (% 25) ve öğretmenlerin araç-gereç kullanmada bilgi eksikliği (% 13,6) şeklinde sıralanmaktadır. İlköğretim ikinci kademe Türkçe dersi okuma becerilerinin sağlıklı bir şekilde geliştirilebilmesi için yukarıda sıralanan sorunların kısa sürede çözümlenmesinin bir gereklilik olduğu söylenebilir. Bunun için sınıf mevcudlarının azaltılması, okullardaki donanım ile araç-gereçlerin güçlendirilmesinde yarar bulunmaktadır.

Öneriler

1. İlköğretim ikinci kademe Türkçe dersi okuma etkinliklerinin sağlıklı geliştirilebilmesi için okullardaki sınıfların fiziki ortam ile araç-gereçleri yeterli duruma getirilmelidir. Bu konuda sadece MEB'den beklentide bulunmak yerine okul aile birliği aracılığıyla çeşitli yardım kampanyaları öğretmen, öğrenci ve veli iş birliğiyle gerçekleştirilmelidir.

2. Okuma etkinliklerine yönelik Türkçe derslerinin daha sağlıklı işlenebilmesi amacıyla sınıflardaki öğrenci sayılarının 30 kişinin altına inmesine özen gösterilmelidir.

3. Öğretmenlerin derslerinde eskiden kullandıkları öğrenci çalışma kitabı yanında özellikle tepegöz, bilgisayar, projeksiyon gibi teknolojik araçlardan daha çok yararlanabilmeleri için hem söz konusu araç-gereçler okullarda yeterli seviyede bulundurulmalı hem de öğretmenlere bu araç-gereçleri yeterli seviyede kullanma becerisi kazandırılmalıdır.

KAYNAKÇA

ANAGÜN, Ş. S., Acat, B. ve Anılan, H. (2007). *Yapılandırmacı Öğrenme Ortamı Ölçeği Güvenirlik Çalışması*. VI. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu Bildiri Kitabı (493–498), Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

BİROL, C. ve ERGİN, A. (2000), *Eğitimde İletişim*, Ankara, Anı Yayıncılık.

ERDEN, O. ve TOR, H. (2004) *İlköğretim Öğrencilerinin Bilgi Teknolojilerinden Yararlanma Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma*, The Turkish Online Journal of Educational Technology (www.tojet.sakarya.edu.tr) ISSN: 1303–6521, Volume 3, Issue 1, Article 16, January 2004

HU, Paul Jen., CLARK, THK ve MA, Will Wai (2003). “*Examining Technology Acceptance by School Teachers: A Logitudial Study*”, Information & Manegement, Vol. 41, No: 2, 227–241.

GÜNDÜZ, Ş. ve ODABAŞI, F. (2004) *Bilgi Çağında Öğretmen Adaylarının Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinin Önemi*. Turkish Online Journal of Educational Technology. 3/1.

KARASAR, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

MEB (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi (6–7–8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

ÖZBAY, M. (2007). *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II*, Ankara: Öncü Kitap.

PALA, A. (2006). *İlköğretim Birinci Kademe Öğretmenlerinin Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutumları*, Sosyal Bilimler Dergisi, Manas Dergi Sayı: 16, 177–188.

TOK, Hidayet (2010). *Yapılandırmacı Yaklaşımında Sınıf Ortamı*, Eğitime Bakış Dergisi, Yıl: 6, Sayı: 17, 36–37.

SABAN, A. (2005). *Öğrenme Öğretme Süreci: Yeni Teori ve Yaklaşımlar*, Geliştirilmiş 2. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

USLU, F. ve KETE, R. (2002). *İzmir İli MLO Okullarında Biyoloji Derslerinde Teknoloji Uygulamalarının (Bilgisayarı) Etkililiği Üzerine Bir Araştırma*”. V.Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, MEB, Ankara.